

Berättarkvällen
26 februari 2020

Pärleporten och minnenas trädgårdar

Det var nästan som att närma sig Pärleporten. I fantasin kunde man denna kväll i berättandets dallomfattande "universumitet" ana den kristna trons kraft för sådär 125 år sedan. Vi hörde inte musiken, men alla tänkte nog på den som glädjespridare för frälsningens soldater och oss andra. Som det var i Sverige för några årtionden sedan. Armén marscherade ut i samhället till gator och torg men också till den slum, där särskilda "systrar" uppträdde som företrädande änglar. Ordet *slum* förknippas väl idag med socialt efterblivna länder, i Sverige kan det idag heta "utanförskap". Guds soldater frälste även en och annan försupen stackare, inte i religiös mening kanske men med livet tillbaka.

Johan A. Lundin som forskade i Frälsningsarméns historia och skrev en bok i ämnet, berättade om hur kontroversiell soldaternas inmarsch var. Stora skaror allmänhet samlades i hamnen i Malmö 1895 för att inta beredskap mot dessa uniformerade upprorsmakare som t.o.m. kunde låta kvinnor predika Guds ord. Och jämlikhet inför Gud och världens makter! Poliskonstaplar krävdes för att skydda de övertygat frälsta, som med röda tröjor och gula texter (T-shirts?) marknadsförde sin tro. Egentligen dynamiskt långt före sin tid. I övrigt hotade djefvulen själv kvinnor som "gudade ut sig" efter lockande modesignaler. Man utannonserade allmänna möten landet runt t.ex. med

"SCIOPTIKON.

Ljusbilder ur Jesu lif" med 2 kaptener och musik å harpa, fiol och gitarr". För 25 öre i entré, barn 10 öre.

Den lokala allmänheten strömmade till lokaler och tält – med engagemang eller bara nyfikenhet. Man var så radikal att man ifrågasatte varför bara kvinnor skulle kunna laga mat. Det - men inte barnafödandet - kunde man göra något åt, så det blev matlagningskurser.

Två saker förvånar kanske. Först att det utanför Frälsningsarmén nästan bara är en ensam Johan som har ägnat sig åt denna stora folkrörelses ursprung och utveckling. Armén rekryterade huvudsakligen på samma sociala nivåer som arbetarrörelsen. Men den hade tydligen svårt för att solidarisera sig med en rörelse som rörde sig bland de utsatta och ömmade för ”dessa våra minsta”. Kyrkans och frikyrkornas regelverk skulle gälla och predikande kvinnor i uniform kunde inte godtas. För somliga var det en styggelse. Men övertygelsen var stark och glädjen i musik och handling eldade dessa soldater till stora dåd på samhällets skuggsidor.

Visionen av en väntande pärlport fanns uttryckt på många sätt, inte bara i toner. På ett tiotal år runt 1900 växt 130 kårer fram i Sverige. De fanns på gator och torg med blåsinstrument och gitarrer i högsta hugg.

Idag breder egoismen ut sig i landet och klimatet är därmed kärvt för Frälsningsarmén. Men den är dessvärre inte ensam om problem med att rekrytera för gemenskap.

Med och utan stenar och mausoleer

Ann-Britt Sörensen tog oss till kyrkogårdar, minnenas trädgårdar där det fanns sevärdheter.

Inteminst på andra sidan sundet, där man ofta lyckat väl med minnenas estetik. Ann-Britt är samhällsvetaren som studerat och forskat i hur vi tar livet efter döden. Vackra bilder, kreativitet men också drastiska kulturskillnader. Dock har vi gått ifrån de värsta överdrifterna med stenar i höjd med egotrippad status, höga obelisker i svart diabas, järnstaket och grindar. I dagens rörliga samhälle är det svårt att se 2-3 generationer framåt. Gamla tiders ”Familieraf” är inget att tänka på.

Vem tar ansvaret? Vem betalar? Vart går man för att sörja, minnas och meditera?

Ann-Britts sakliga presentation av minnenas trädgårdar gjorde nästan ont på grund av all vanvördighet som man numera kan få läsa om, kopparstölder, skottsäkra västar på begravingar, sexträffar i smyg bland gravstenar... När försvann den självklara respekten? Ann-Britt förmedlade mycket fint och mycket vackert, men vart är vi på väg?

Skall jag ringa Frälsis om mobilisering?

Med pennan: Per Ragnarson

Med kameran: Kjell Wihlborg

Lästips: Johan A.Lundin: Predikande kvinnor och gråtande män. 1985. Boken, utgiven på förlaget KIRA i Malmö, har väckt uppmärksamhet. Många i Frälsningsarmén har inspirerats att söka i historien för att bättre förstå sina rötter. Tidigare historik har oftast skrivits inom rörelsen, men Johan A. Lundin är biträdande professor vid Malmö Universitet.

Start och splittring

”Östra Londons Kristna Mission” startades 5 juli 1865, men bytte namn till The Salvation Army 1878. Till Sverige kom rörelsen 1882 under ledning av Hanna Ouchterlony. I Sverige har det efter en splittring funnits två ”frälsningsarméer”, nämligen *Svenska Frälsningsarmén* (SFA) vid sidan av den ”internationella” som enbart kallas Frälsningsarmén. SFA ingick 2013 i Equmeniakyrkan. Samfundet upplöstes 2015.

Frälsningsarmén hittar man på <https://www.fralsningsarmen.se>

